

XXI Premi Carme Serrallonga. Paisatges lingüístics. Edició de 2014

1. Introducció _____

Aquest dossier pretén il·lustrar el paisatge lingüístic de tres centres neuràlgics de Barcelona: l'estació de Sants, l'estació de la Plaça de Catalunya i dos establiments de la Gran Via de les Corts Catalanes. A través de l'observació i l'anàlisi de cinc fotografies, analitzarem quina és la imatge que els turistes es poden endur sobre la realitat sociolingüística catalana.

Barcelona, la tercera ciutat més fotografiada del món (Sightmaps, Google, 2014), va rebre durant el 2013 75 milions de turistes (Turisme de Barcelona, 2013) i preveu arribar als 10 milions durant els propers anys. Barcelona concentra el 46% del turisme que ve a Catalunya i és per aquesta rellevància nacional i internacional que l'hem seleccionada per al treball.

Els principals països de procedència dels turistes barcelonins són els Estats Units (85%), el Regne Unit (80%), França (77%), Itàlia (66%) i Alemanya (56%) (Anuari, 2013). D'aquest rànquing, i tot i que és agosarat atribuir una sola llengua a cada país, podem deduir-ne que les principals llengües dels turistes que visiten Barcelona són l'anglès, el francès, l'italià i l'alemany.

2. Marc teòric _____

Entenem per paisatge lingüístic "La llengua dels senyals de carretera, dels anuncis publicitaris, dels noms dels carrers, dels topònims, dels rètols de botigues i dels cartells a edificis del govern es combinen per formar el paisatge lingüístic d'un territori, regió o aglomeració urbana concrets." (Landry & Bourhis, 1997: 25). En altres paraules, l'estudi de la llengua escrita en qualsevol tipus d'objecte lingüístic en l'esfera pública que reflecteix les decisions dels actors socials que intervenen en un espai (Gorter, 2006).

3. Mostra i metodologia _____

Analitzarem fotografies preses a l'estació de Sants, l'estació de Plaça de Catalunya i a l'avinguda Gran Via de les Corts Catalanes (xamfrà amb Rambla de Catalunya). Els

tres punts han estat escollits per la seva ubicació i pel seu gran impacte en el turisme (sense anar més lluny, ADIF calcula que anualment passen per Sants uns 38 milions de viatgers). La breu extensió del treball, però, només ens permetrà veure certes tendències en el tractament de les llengües en l'èssfera pública del centre de Barcelona. Informació sobre les fotografies:

- a. Foto 1: Estació de Sants, Barcelona, 25-04-2014
- b. Foto 2: Estació de Plaça de Catalunya, Barcelona, 31-10-2013
- c. Foto 3: Estació de Plaça de Catalunya, Barcelona, 25-04-2014
- d. Foto 4: "la Caixa", Gran Via de les Corts Catalanes, 601, Barcelona, 25-04-2014
- e. Foto 5: La Tramoia, Rambla de Catalunya, 15, Barcelona, 25-04-2014

4. Comentari de les fotografies _____

La primera impressió lingüística que un estranger té quan arriba a l'estació de Sants des de l'aeroport és de trilingüisme (fotografia 1): tots els rètols estàtics segueixen el mateix patró. En primer lloc, el missatge en castellà; en segon lloc i destacat en negreta, en català; i finalment, amb un cos de lletra més petit que els missatges en català i en castellà però en majúscules, el missatge en anglès. La mida més gran dels missatges en català i en castellà pretén donar més visibilitat als dos idiomes oficials a Catalunya, alhora que la negreta del missatge en català indica el fet que el català és la llengua pròpia de Catalunya (article 6 de l'Estatut d'Autonomia, 2006). La informació en anglès, avui en dia *lingua franca* de les relacions internacionals, pretén orientar els viatgers estrangers que utilitzen les Rodalies.

Si el turista va a la màquina de comprar bitllets (fotografia 2), es troba les mateixes tres llengües que ha vist prèviament als cartells i una altra llengua: el francès. Tot i que les màquines són noves (van començar a canviar-les durant el 2013), l'oferta lingüística que ofereixen és força minsa i denota certa incompetència per adaptar-se a les múltiples llengües dels visitants de la ciutat (o inclús dels mateixos barcelonins, de multitud de procedències i llengües).

Aquesta inadequació queda palesa amb la retolació mòbil (fotografia 3), disponible en més llengües (anglès, italià, alemany, francès i rus), segurament fruit de l'experiència en la resolució de problemes diaris amb els viatgers desorientats.

Si comparem la fotografia 2 amb la fotografia 4, podem veure la diferent política lingüística de l'empresa pública respecte l'empresa privada ñla Caixaò. L'entitat

financera té, com tot negoci, l'objectiu d'atreure el màxim de clients possible, i és per això que utilitza l'estratègia lingüística com a esquer per a aconseguir-ho. Si ens fixem en les lletres blanques que hi ha a sobre del caixer, veiem que hi ha fins a 14 llengües disponibles (català, euskera, gallec, anglès, francès, suec, italià, castellà, asturià, alemany, neerlandès, suec, xinès i àrab). En aquest cas, veiem que el repertori lingüístic que ofereix aquesta entitat s'adequa amb la màxima eficàcia a la situació demolingüística de la zona.

Finalment, l'última fotografia (fotografia 5) ens permet veure la barreja lingüística entre el català i el castellà tan freqüent avui en dia. Podem observar que els títols estan en castellà (ñPrimer actoò, ñSegundo actoò i ñDesenlaceò), els noms dels plats en català i la cloenda del menú torna a estar en castellà (ñBebida, Pan, Postre ó Cafè [sic]), a més d'algunes errades, com *taronia* (per *taronja*?), *terassa* (per *terrasa*?). Un estranger possiblement no entendria aquesta barreja injustificada i pensaria, amb raó, *són bojos, aquests catalans?*¹.

5. Referències

- AJUNTAMENT DE BARCELONA (2013). *Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona*. Versió electrònica: <http://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuari/pdf/cap13.pdf> (última consulta: 27-04-2014).
- GENERALITAT DE CATALUNYA (2006). Estatut d'Autonomia de Catalunya. Versió electrònica: http://www.gencat.cat/generalitat/cat/estatut/index_2006.htm (última consulta: 27-04-2014).
- GOOGLE (2014). Sighmaps. Pàgina web: <http://www.sightsmap.com/> (última consulta: 27-04-2014).
- GORTER, Durk (2006). *Linguistic landscape: new approach to multilingualism*. Clevedon: Multilingual Matters.
- LANDRY, Rodrigue; BOURHIS, Richard (1997). ñLinguistic Landscape and Ethnolinguistic Vitality An Empirical Studyò. *Journal of Language and Social Psychology* 16, p.23-49.

---

¹ Manllevem el títol del documental de David Valls: *Són bojos, aquests catalans?* (<https://www.youtube.com/watch?v=7-8jwR9Cj68>) (última consulta: 27-04-2014).

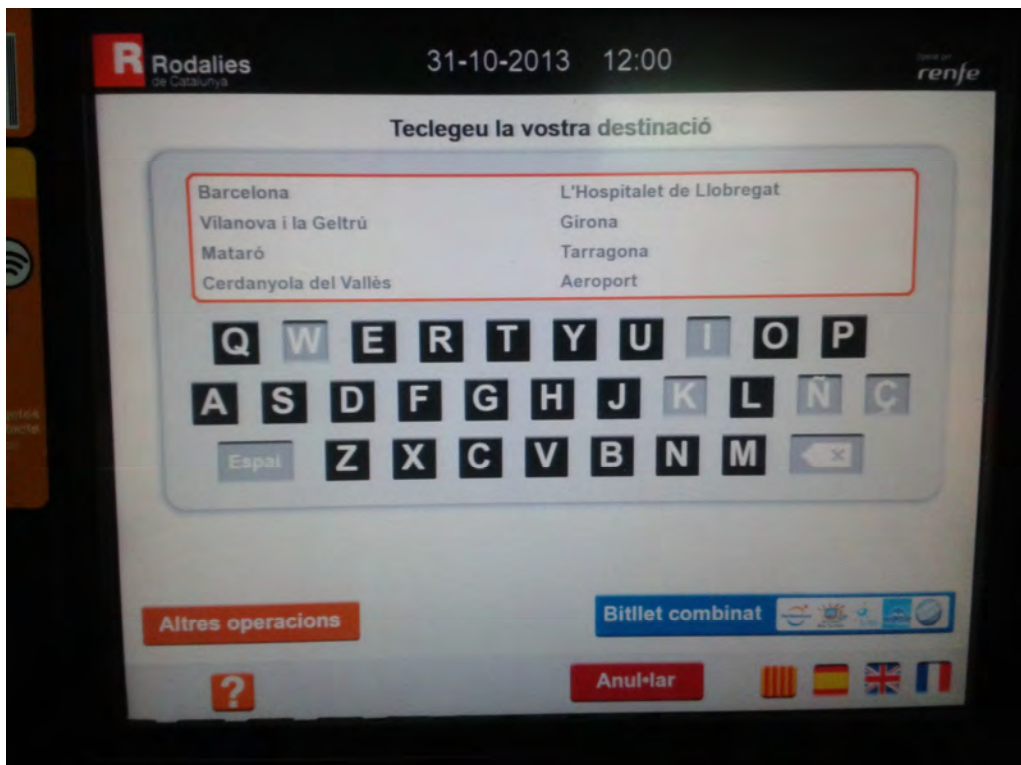
6. Annex

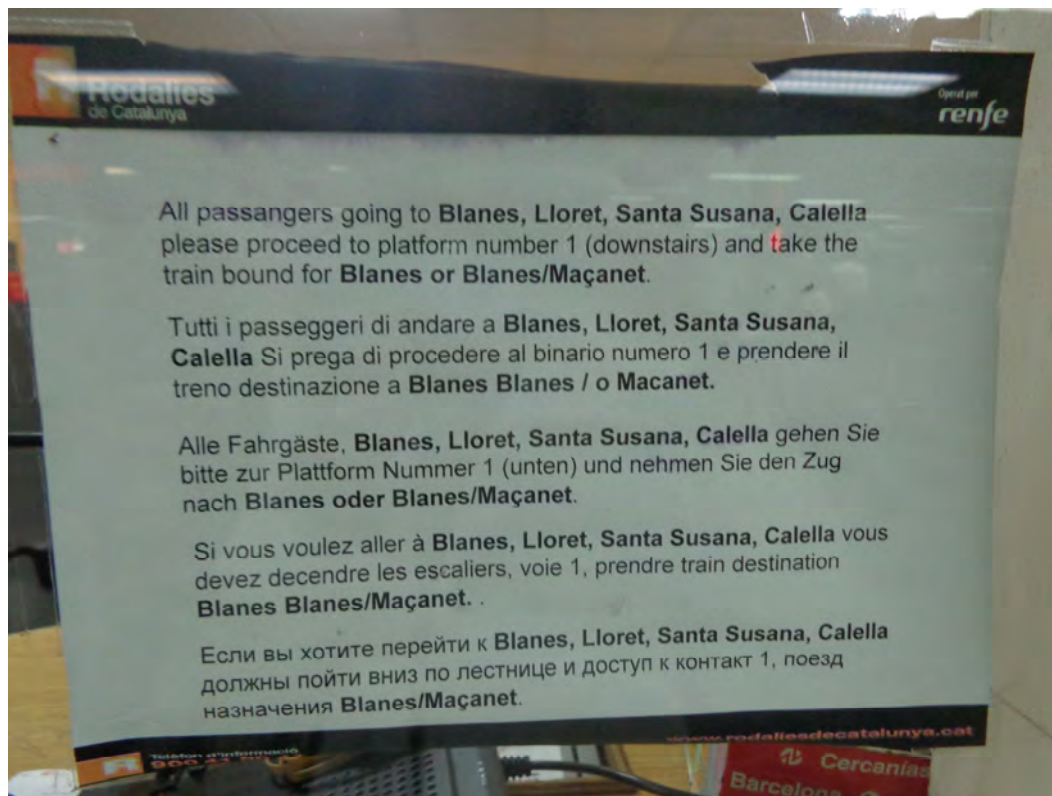
a. Foto 1: Estació de Sants, Barcelona, 25-04-2014

b. Foto 2: Estació de Plaça de Catalunya, Barcelona, 31-10-2013

c. Foto 3: Estació de Plaça de Catalunya, Barcelona, 25-04-2014

d. Foto 4: "la Caixa", Gran Via de les Corts Catalanes, 601, Barcelona, 25-04-2014

e. Foto 5: La Tramoia, Rambla de Catalunya, 15, Barcelona, 25-04-2014

